Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Monumentnummer*: 517334

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	18 december 2001
Kadaster deel/nr	82647/3

*Woonplaats**	*Gemeente**	*Provincie**
Heusden	Heusden	Noord-Brabant

Locatienaam	*Locatieomschrijving*
Heusden	

*Kadastrale gemeente**	*Sectie**	*Kadastraal object**	*Appartement aanduiding*	*Grondperceel*
Heusden	A			2329

*Omschrijving***

Inleiding.

POSTKANTOOR met bovenwoning, in 1893 opgetrokken in Neo-gotische vormen met metselwerkdecoraties. Het ontwerp werd gemaakt door rijksbouwmeester D.E.C. Knuttel. Bij het postkantoor horen tevens een hardstenen en een gietijzeren brievenbus (ca. 1900). Ook nu nog doet het pand dienst als postkantoor. Het pand is markant gelegen op de straathoek met de Pelsestraat tegenover het stadhuis.

Omschrijving.

Onderkelderd hoekpand van twee bouwlagen met bakstenen gevels in schoon metselwerk. De plattegrond van de hoofdmassa is rechthoekig met twee eveneens rechthoekige, maar lagere, bouwvolumes aan de Pelsestraat. De hoofdmassa heeft een plat dak met schilden gedekt met romaanse pannen. De aanbouwen aan de Pelsestraat hebben evenwijdig aan de straat lopende zadeldaken eveneens met romaanse pannen gedekt. Het linkergedeelte van de gevel aan de Botermarkt wordt bekroond met een trapgevel met een klein zadeldak. Een opvallend element is verder de geveltoren met houtskelet in het gedeelte aan de Pelsestraat die gedragen wordt door twee houten korbelen en gedekt is door een met leien in maasdekking gedekte opengewerkte spits met kleine houten frontonnetjes. De voorgevel is rijk geornamenteerd met onder meer spitsbogen, segmentbogen, gedrukte bogen en driepassen in

nissen om onder meer de verdiepingsvensters. Het linker gedeelte van de gevel risaleert iets. Hier is een spitsbogige deuropening aangebracht met een paneeldeur met ijzerbeslag; bovenlicht met stenen tracering en glas-in-lood. Dit linker gedeelte wordt bekroond door een trapgevel met ranke kantelen en geornamenteerd met ijzeren sierankers. De trapgevel wordt bekroond door een centrale pinakel. De vensters op de begane grond hebben fraai geornamenteerde houten kozijnen en ramen met bijpassende hardstenen lateien. Verspringend hardstenen lijstwerk dat overgaat in de hardstenen vensteronderdorpels. Ter hoogte van de verdieping is in de voorgevel op een hardstenen plaat de inscriptie Post- en telegraafkantoor aangebracht. Onder de goot op klosjes bevindt zich een bakstenen spitsboogfries. Zijgevel aan de Pelsestraat met twee aparte ingangen waarvan één met hardstenen trap en opgeklampte deur, de andere met een inrijpoort en stenen schamppalen. In de zijgevel bevindt zich tevens een hoog opgemetselde schoorsteen met blindnis en sieranker.

Een belangrijk architectonisch detail in de voorgevel is de hardstenen brievenbus met neogotische stijlmotieven waaronder driepassen en een vierpas met een in reliëf aangebrachte posthoorn met strikken. Deze dateert uit de bouwtijd. De losstaande vierkante ijzeren brievenbus is van een iets latere datum.

Inwendig is met name het bedrijfsgedeelte van de posterijen geheel gewijzigd. Via de ingang aan de Boterstraat komt men in de grote hal waarin aan de rechterzijde de loketten zijn gevestigd. De boven het postkantoor gelegen voormalige dienstwoning is wel gaaf bewaard gebleven.

Waardering.

Het postkantoor van Heusden is van algemeen cultuurhistorisch belang als bijzondere uitdrukking van sociaal-economische en typologische ontwikkelingen; aan het gebouw zijn de ontwikkelingen met betrekking tot de steeds veranderende eisen van het postbedrijf goed af te lezen. Het postkantoor van Heusden is van algemeen architectuurhistorisch belang wegens de kwaliteit van de gebruikte neogotische ornamentiek, die in de bouwtijd zowel refereerde aan de gotische vormen van het tegenover gelegen, in 1944 verwoeste, laat-gotische stadhuis, het aan de Botermarkt 3 gelegen in neogotische vormen opgetrokken woonhuis, als aan de vestingstatus van het stadje middels de hangtoren. Het postkantoor van Heusden bezit als vroegst behouden voorbeeld van dit bouwtype architectuurhistorisch belang vanwege de plaats ervan in het oeuvre van de landelijk belangrijke rijksbouwmeester D.E.C. Knuttel en in de ontwikkeling van het rijksbouwen. Het postkantoor van Heusden is van algemeen belang wegens de architectonische gaafheid van het exterieur en de samenstellende onderdelen zoals de brievenbussen.

Hoofdcategorie	*Subcategorie*	*Functie*
Bestuursgebouwen, rechtsgebouwen en overheidsgebouwen	Overheidsgebouw	Postkantoor